

ראשית דעת

מתי מעט צקי שלו

לא מרַבְכֶם מְכַל הַעַמִּים חֶשֶׁק ה' בְּכֶם וַיִּבְחַר בְּכֶם, כִּי אַתֶּם
הַמֵּעֵט מְכַל הַעַמִּים (דברים ז', ז')
וְנִשְׁאַרְתֶּם בְּמַתִּי מַעֵט, תַּחַת אֲשֶׁר הֵייתֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
לְרֹב (דברים כ"ח, ס"ב)
אֶרְמִי אֲבִד אָבִי, וַיִּכְדּוּ מִצְרַיִם, וַיִּגְר שָׁם בְּמַתִּי מַעֵט; וַיְהִי-
שָׁם לְגוֹי גָדוֹל עָצוּם וְרַב (דברים כ"ו, ה')

וְאָמְרוּ כָל הַגּוֹיִם, עַל מָה עָשָׂה ה' כָּכָה, לְאַרְצָהּ הַזֹּאת מָה חָרִי
הָאֵף הַגָּדוֹל, הַזֶּה. (דברים כ"ט, כ"ג)
הַנִּסְתָּרֹת לַה' אֵלֵהֶינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת
אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת (דברים כ"ח, כ"ט)
וְאֲנִי הַסֵּתֶר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא (דברים ל"א, י"ח)
אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקֶצֶה הַשָּׂמַיִם, מִשָּׁם יִקְבָּצְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם
יִשְׁחָדְךָ. וְהִבֵּיָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ
וּיְרַשְׁתָּהּ וְהִיטְבָךְ וְהִרְבָּךְ מֵאֲבֹתֶיךָ (דברים ל', ד'-ה')

העם הסיני מונה את ראשית ההיסטוריה שלו כעם מכ-1,800 שנה לפני הספירה (שושלת שיה), תקופה המקבילה למועד ירידת בני ישראל למצרים. העם הסיני מונה היום כ-1,300 מיליון נפש. עם ישראל מונה רק כ-13 מיליון. מדהים!

לעיני העדה

גיליון מס' 9 של ה"גמלידעה" פותח את שנתו השלישית של העיתון. מאז הוצאת הגיליון הקודם בחג השבועות עברנו, גם במושבונו, תקופה סוערת – ולשמחתנו, יכולנו לה. אחדות הלבבות, הערבות ההדדית, הכוונת המנהיגים והירתמות החברים הציבו את המושב בנקודת זינוק טובה לקראת השנה החדשה, היא שנת השבע. נאחל שנעמיק בארצנו שורש בזכות שמירת שבתותיה.

בגיליון שלפנינו שילוב מגוון של מאמרים:

צקי שלו מציע פירוש נועז ועדכני לחזון אחרית הימים של משה רבנו בפרשת האזינו;
ישראל עזריה מביט מאחרית ימי המושב, בראיון עם גב' רבקה זיכרמן מדור המייסדות;
מלכה כהן צופה גם היא לבוקר ימי חלדה בליווי קרובת המשוררת זלדה, בבית הספר של פעם בכפר חסידים של ראשית ימי המדינה;
משה פרי מנמק בחן ובשכל טוב את סיבת היות ראש השנה מתוק מדבש;
אלי רוזנברג מחפש את התשובה לאריכות ימים מהתורה;
ישראל עזריה מרווה את צימאון החברים בנושא מדי המים החדשים;
ענת שטאובר מביאה מתכון לעוגת אגוזים טעימה שתותירכם ללא פירורים לתשליך;
ובזכות החיוך שמעלה **צקי שלו** לרוב, נזכה לשנת דיצה, בה ישוב עלינו רק לטוב!

תודתנו לאהרן שבו עבור הגרפיקה.

קריאה מהנה וכתובה וחתימה טובה,

מערכת הגמלידעה: אלי רוזנברג-עורך ראשי, מרים בר-לב, משה פרי וצקי שלו-עורכים.

ישראל עזריה מראיין את רבקה זיכרמן

רבקה זיכרמן היא ממייסדי המושב.

רבקה הגיעה לבית גמליאל בשנת 1951, לאחר שהייה

והמתנה בזרנוגה, היא כפר גבירול של היום.

רבקה בת ה-87 מספרת, שכאשר באו למושב היו בתים של

חדר וחצי, והבתים הגדולים היו עם שניים וחצי חדרים.

המטבח היה בחוץ והשירותים היו בחוץ, בחצר. לא היה

כביש, חשמל ודאי שלא, וגם מים לא היו לכולם - היו קווי

מים משותפים, שהיה צריך להתחשבן בין החברים ולחלק

את התשלומים.

לרבקה ארבעה ילדים: יפה שהתחתנה ועברה לרחובות, שרה

עברה למרכז שפירא, שושי שהתחרדה ועברה לנתניה, ומוטי,

תושב בית גמליאל.

הילדים למדו במספר כיתות בבית הספר המקומי שהיה

בבית גמליאל, היכן שהיום חדר החוגים והספרייה. בהמשך

עברו ללמוד ברחובות בבי"ס סיני או בבי"ס תחכמוני.

רבקה מספרת על העיסוק בחקלאות, בגידול ירקות. העבודה

היתה קשה, עם הקולטיבטור, הצינורות להשקיה, והקטיפה.

לא היה קל. השיווק בהמשך נעשה עם סוס ועגלה.

פרנסה רבה לא היתה מזה. הסוכנות הציעה לחברים לגדל

פרות, חשבו שזה יהיה יותר קל. "בכל מקרה היינו צריכים

לגדל תירס, כדי שיהיה אוכל זול לפרות. היינו חולבים את

הפרות בידים, זה היה קשה". אח"כ הם רכשו מכונת

חליבה וזה עשה את עבודת החליבה הרבה יותר קלה.

עם כל הקושי שהיה אז, רבקה מעדיפה את התקופה שבה

יכלה לעבוד. כשהיתה עבודה היא היתה עסוקה. היא לא

אוהבת את הבטלה המאולצת שבה היא נמצאת היום.

כמושביקית, היא היתה מעדיפה לעבוד.

מספר הסינים מדגים את פוטנציאל הריבוי הטבעי של עם
עתיק השומר על צביונו. באותו פרק זמן, צבר העם היהודי
אחוז בודד בלבד מאוכלוסיית העם הסיני. 99 אחוזים מעם
ישראל התפוגגו בגולה ובצרות. מעל למיליארד יהודים. זה
הוא המחיר הנורא שעם ישראל ישלם בעתיד, עליו מדבר
משה בנאום הפרידה שלו. לא צרות עלומות. מספר בלתי
נתפס של נשמות יהודיות חסרות. אכן נותרנו מתי מעט.
מכאן חרדתו של משה לאורך כל נאומו, תחינתו החוזרת
ונשנית לעם ישראל והצורך בברית המקופלת בשירת
"האזינו".

מכאן גם מתבררת משמעות נוספת לאמירה הידועה שמשה
מכניס, לכאורה ללא קשר, באמצע פירוט הדברים הנוראים
שיקרו לבני ישראל בעתיד: "הַנִּסְתָּרֹת לֹה' אֶלֶהִינוּ וְהַנִּגְלֹת
לָנוּ וּלְבָנֵינוּ" וכו'. רבותינו הרבו לדרוש בפסוק נקוד זה,
המקפל בתוכו נחמה וחוכמת חיים עצומה. הקב"ה מסביר
בהמשך: הנסתר שעתידן מדבר משה הן הסתר הפנים. לא
הסתר בעלמא, אלא "הסתר אסתיר", הסתר כפול. חרי אף
עצום, ללא תקדים בתולדות העולם. ממש בניגוד לחוקי
הטור ההנדסי של הריבוי הטבעי. אין שאלה על כך שעתיד
זה אכן יקרה: הקב"ה מוסר למשה בנבואה "וְיָקָם הָעָם הַזֶּה
וְזָנָה אַחֲרֵי אֱלֹהֵי נָכַר וְעִזְבֵּנִי, וְהָפַר אֶת-בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי
אִתּוֹ. וְחָרָה אִפִּי בּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וְעִזְבֹּתִים וְהִסְתָּרֹתִי פָנֵי מַהֵם,
וְהָיָה לְאֵכָל, וּמִצָּאֵהוּ רְעוֹת רְבּוֹת וְצָרוֹת".

משה אומר לבני ישראל: הסתר הפנים שיבוא - זה שיקולו
של מקום ואין בכוחי לשנותו. למרות זאת, עליכם להתמקד
בדברים הידועים שאותם אני מוסר לכם היום. לעשות את
דברי התורה הזאת עד עולם. היא תשמר את המעט שבכם
ותביאכם אל קץ הימים. כיצד תדעו כי קרב קץ הימים
וסיום הסתר הפנים? כאשר יקבץ ה' את נדחי ישראל אל
ארץ ישראל, ואז תתהפך המגמה: ה' ירבך מאבותיך שהיו
מתי מעט.

והנה בדורנו, בפעם הראשונה מאז גלות עשרת השבטים,
ישנם כבר יותר יהודים בארץ ישראל מאשר בשאר העולם.
משה מדבר אלינו. ממש לדורנו. עמדתם במשימה, אומר
משה. למרות השחיקה הנוראה, הניצוץ נותר, ועתה מלבה
הקב"ה את הרמץ ללהבה גדולה.

ברוח זו נאחל במשמעות חדשה לשנת התשע"ה, "תכלה שנה
וקלותיה תחל שנה וברכותיה".

מי ששימש מזכיר המושב באותם ימים רחוקים היה יעקובוביץ. הוא בא מרחובות והשתכן בבית מול הצרכניה. בעלה של רבקה, זלמן ז"ל, שימש כחבר ועד שנים רבות, יחד עם גוטמן ז"ל, האבא של משה יבדל"א, ויוסף וייס ז"ל. המשרד של המזכיר היה בבית הפינתי בתחילת רחוב הרימון, היכן שהיום עומד בית משפחת יולס. בכלל כל שורת הבתים ברחוב הרימון דהיום היתה בתי ה'מקצועיים', אלה שנתנו שירותים למושב - רב המושב, המזכיר, עובדי ביה"ס וכדומה. את הדואר חילק מר אלטמן ז"ל, שהיה רוכב על חמור וקורא לאנשים לצאת מהבית ולקבל את הדואר. היה לו צופר, כנראה זמבורה. אבל לא היה אז הרבה דואר לחלק. אחריו מילאה את התפקיד אמא של שמואל מילר, היא התקדמה בהתאם לתקופה והשתמשה באופניים. אחריה שימש מאיר אדלר ז"ל, ומאז ממשיכה רעייתו חנה אדלר תבדל"א.

רבקה מספרת על ההתלבטויות שהיו להרבה חברים במושב, כשראו את הקידמה והפתיחות - מה שהוגדר אז כיותר מדי מודרני. הם רצו שהמושב יישא אופי יותר חרדי, ולכן הרבה עזבו את המושב ועברו לקהילות חרדיות ברחובות, בבני ברק ובמקומות אחרים. לדעתה המושב היום הרבה יותר מודרני משהיה פעם. נשים הולכות במכנסיים, ויש בנות שאף הולכות במכנסיים קצרים, יש שהולכות בשרוולים קצרים - "זה לא היה ככה אצלנו".

רבקה אומרת שהיא מבינה את זה, אז היו בקושי שמונים משפחות במושב והיום יש כשלוש מאות משפחות. רבקה משתתפת לפעמים בפעילות של בית חס במושב, אם יש משהו מעניין היא הולכת לשם. הפעילות מתקיימת פעם בשבוע במועדון הוותיקים במרכז המושב. רבקה מאוד אוהבת את המושב, את האנשים כאן. יש לה בן ממשיד, מוטי זיכרמן, וכמובן היא היתה רוצה שגם בנותיה תהיינה לצידה.

אורח ימים ושנות חיים

"ובחרת בחיים - למען תחיה אתה וזרעך" אלי רוזנברג

מוטיב הארכת החיים מגדיר את ראש השנה. בפרשת ניצבים, הנקראת תמיד בשבת שלפני החג, אנו קוראים

"ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך" (דברים ל, יט). מראש השנה ועד יום כיפור אנו מזכירים בכל תפילת עמידה את המשפט "זכרנו לחיים". ובתפילת "שמע קולנו" בסליחות, אנו מתחננים לרחמי שמיים עבור זקנינו: "אל תשליכנו לעת זקנה".

בקשות חשובות. אך האם די בתפילה? לכאורה כן, שהרי "תשובה, תפילה וצדקה (כל אחד בנפרד) מעבירין את רוע הגזרה". מאידך, בהכירנו את האתגרים להתפלל ולתת צדקה כהלכה, ומנגד, את החשיבות העצומה והמתבקשת של התשובה בתקופה זו במיוחד, כולנו שואפים להפיק מעצמנו את המירב בכל אחד משלושת המישורים הנ"ל. אמנם הובטחנו שהקב"ה יסייע בהשלמת התשובה, ככתוב "הבא להיטרה - מסייעין לו" (מסכת יומא לח:), אך ברור שעלינו לעשות את הצעדים הראשונים ולבוא ל"מקווה" כדי לזכות בסיוע. והדברים כבמדרש שיר השירים רבה (ה, ג): "פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם כפתחו של אולם".

אך איזו תשובה תקנה לנו אריכות ימים? הבה נעיין בפירושו של רבי עקיבא (תלמוד ירושלמי, מסכת קידושין, פרק א' הלכה ז') על הפסוק מפרשת ניצבים שהבאנו בפתח דברינו: "ובחרת בחיים, למען תחיה אתה וזרעך". כך דורש התנא: "(מצוה על האב) אף ללמדו לשוט על פני המים", או בעברית של ימינו: האב מצווה ללמד את בנו לשחות, כדי שידע להתמודד עם מצבי חירום כגון נפילה למים עמוקים.

כלומר, עלינו לשלב דאגה לזולת - לילד, לבן-הזוג או בת-הזוג ואולי להורה המבוגר, כדי לוודא שיש להם הידע והכישורים לשמור כיאות על נפשתיים. מדובר בשילוב יפה של תשובה אישית, גמילות חסדים ("צדקה"), ומן הסתם גם תפילה, שנצליח אנו ובני משפחתנו להתמיד ולהצליח במשימה. אולי בכך אנו גם מקרבים את הגאולה ע"י שמירה

בין-דורית על הבריאות, ככתוב "והשיב לב אבות על בנים
לב בנים על אבותם" (מלאכי ג', כד).

אם כן, רבי עקיבא הקפיד להזהיר מפני הטביעה, "סכנה
בעליל" שהייתה כנראה מאד מוכרת ומוחשית בימיו. אם
נתייחס להוראתו כדוגמה שיש להקיש ממנה, או בלשון
חז"ל: "בניין אב", ראוי ללמוד ממנה לנושאים אחרים
ולסכנות נפוצות יותר, בשאיפתנו להיכתב "בספר חיים
טובים".

כמחצית מהתמותה בטרם-עת במדינות מפותחות נובעת
מאורח חיים לא בריא. ההתנהגויות הבעייתיות במיוחד הן
אלה: **עישון טבק, תזונה לקויה/השמנה, והיעדר פעילות
גופנית**. כולן דורשות עבודה עצמית לא פשוטה כדי לשנות
הרגלים בעייתיים.

גמילה מעישון: לפחות בחלק מהמקרים, גמילה מעישון
כרוכה בשחרור מתלות כימית בניקוטין שבסיגריות/
סיגרים/ נרגילות וכו'. עדיף, כמובן, לא להתפתות לעשן
מלכתחילה, אך גם אם רוכשים את ההרגל המזיק, יש כלים
לרופאי המשפחה העשויים לסייע לרוצים להיגמל: תרופות
גמילה, שהוכנסו בשנים האחרונות לסל התרופות, וכן
סדנאות גמילה המופעלות ע"י קופות החולים.

תזונה: ארץ ישראל התברכה במיקומה הגיאוגרפי: אחת
הפירות (הדיאטות) הבריאות והמומלצות ביותר היא
הדיאטה הים-תיכונית. במחקרים שכללו מעל 10,000
נבדקים משבע מדינות באירופה (פינלנד, הולנד, יוגוסלביה,
איטליה ויוון), מארה"ב ומיפן השוו בין הדיאטה הטיפוסית
במדינות אלו לבין שיעורי התחלואה והתמותה בהן. נמצאו
שיעורים נמוכים של מחלות לב וסרטן בנבדקים מהמדינות
הים-תיכוניות (איטליה ויוון).

מרכיבים מרכזיים בדיאטה הים-תיכונית הם שמן זית
(כשמן המרכזי), ירקות, קטניות, דגנים מלאים, פירות,
אגוזים, צריכה בינונית של עוף ודגים, צריכה מועטה של
מוצרי חלב שמנים ובשר אדום וצריכה נמוכה עד בינונית של
יין במהלך הארוחות. היצמדות לדיאטה זו חסכה בין 10-
20% מנטל התמותה.

פעילות גופנית: השפעות הפעילות הגופנית התדירה על
אריכות ימים נבדקו בקרב עוקבה (cohort) של רופאים
שהשתתפו במחקר מעקב לאורך 25 שנה, כדי לבחון אילו
התנהגויות השפיעו על בריאותם ועל שרידותם. ביצוע
פעילות גופנית תדירה הפחיתה את התמותה בכמעט 30%.
גם התפקוד היום-יומי של הפעילים עלה באופן מובהק על
התפקוד בקרב אלו שלא היו פעילים. נמצאו יתרונות
בריאותיים גם בקרב אלו שאימצו אורח חיים פעיל רק
בשנות ה-80 לחייהם (אך כמובן שכל המקדים באימוץ
התנהגות זו – ישמור עוד יותר טוב על בריאותו).

נאמר בספר קהלת (ד, יב) "והחוט המשולש לא במהרה
ינתק". אפשר לראות בשלוש התנהגויות הבריאות שתוארו
לעיל את הפתילים הנאגדים לחוט המרכזי ב"כיפת
הבריאות" המגינה עלינו. אך להשלמת המשל, עלינו לסרוג
אותן בעזרת מסרגה מתאימה, בטכניקה נכונה ולפי דוגמה
או דפוס שבחרנו. בשנים האחרונות נראה שגילו את אחת
ה"מסרגות" המרכזיות בתהליך. מדובר בתכונה או מידה,
המכונה באנגלית "conscientiousness", או "מצפוניות" על
פי האקדמיה ללשון העברית. פסיכולוגים רואים אותה
כשילוב של המידות הבאות: אחריות (responsibility), סדר
(orderliness), משמעת עצמית/חריצות (industriousness).

מסתבר שנמצא קשר מובהק בין בעלי תכונה זו לבין אריכות
ימים! חושבים שהתכונה משפיעה על כמה גורמים חשובים
לבריאות: אורח החיים, המשאבים החברתיים שלרשותנו

(הנישואים, הקשרים החברתיים, המעמד החברתי-כלכלי), ועל העמידות בפני לחצים. כל אלה מפחיתים את הסכנה לחלות במחלות כרוניות מסוימות, ובכך, ככל הנראה, מצליחים להאריך את החיים. מסתבר גם שבמשך שנות החיים עוצמת התכונה משתנה בקרבנו: יחסית הרבה בתקופת הבגרות המוקדמת (early adulthood) ובמידה פחותה בגיל מבוגר יותר. יש גם עדויות לכך שבעזרת התערבות, כגון טיפול שכלי-התנהגותי (cognitive behavioral therapy) הזמין בקופות החולים, וכן בעזרת הדרכה לבוננות מוגברת (mindfulness), אפשר לחזק את התכונה בקרבנו.

תקוותי, שלאור זאת (שברוח זמננו אולי אפשר לכנות "Waze of Life") נזכה למימוש תפילת הנביא ירמיהו "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה'" (איכה ג, מ), המחברת בחוט כל יינתק בין תקופת שנאת החינם והחורבן של שלושת שבועות "בין המצרים" לבין הערבות ההדדית והגאולה הרוחנית של שלושת שבועות חגי תשרי.

מקהיל קהילות

החלפת מוני המים במושב

והתקנת מערכת לקריאתם מרחוק

ישראל עזריה

המערכת לקריאת מים מרחוק הותקנה על ידי הוועד החקלאי הקודם, כאשר הח"מ שימש כיו"ר הוועד. מכיוון שנשמעו טענות על פעולתם של מוני המים החדשים, אפרט להלן את הסיבות שהביאו לצורך להחליף את מוני המים, ובהמשך אתייחס גם לטענות.

המערכת החדשה תסייע באיתור מיידי של נזילות

בנוהל שהיה מקובל אצלנו במושב, החברים קיבלו את חשבונות המים חודשיים או שלושה אחרי שנתבצעה הקריאה לחודש המסוים, ולפעמים אף מאוחר יותר.

כאשר היתה נזילה אצל מי מהחברים, הוא לא יכול היה לדעת על קיומה אלא לאחר שקיבל את חשבון המים עם דרישת התשלום, ובינתיים מים רבים זרמו וירדו לטמיון. האגודה החקלאית שילמה על מים אלה, שלא נצרכו, וגם החבר נדרש לשלם על מה שלא צרך.

המערכת שהותקנה לאחרונה מזהה תוך מספר שעות את קיומה של נזילה, זאת לאחר שקצב זרימת המים לצרכן

במהלך כל יממה נלמד על ידי המערכת. בדרך כלל, במהלך לילה אחד תזזה המערכת שיש נזילה, שכן במצב הרגיל כל צרכן צורך מעט מאוד מים בין חצות הלילה לתחילת היום הבא, וזרימת מים בשעות אלה בגלל הנזילה תדליק נורית אדומה, וכבר למחרת יצוין שיש נזילה לאותו צרכן. איש המים מקבל את ההתראה על כך, ואמור לטפל בנזילה.

המערכת יודעת גם לשלוח SMS אישי לכל צרכן כאשר יש אצלו תקלה כלשהי, נזילה וכיו"ב. הפעלת הפונקציה למשלוח SMS אישי עדיין בתהליך.

דוח"ת המים יישלחו מיידית ללא עיכוב של חודשים במערכת מוני המים הדיגיטליים חשבונות המים נשלחים באופן מיידי בסיומו של כל חודש, ואין צורך להמתין חודשיים-שלושה או יותר. זאת משום שמוני המים הדיגיטליים משדרים באופן קבוע ותמידי את התשדורות על תנועת המים אצל כל צרכן, והמחשב מתעדכן בכל מספר דקות. המערכת מדויקת מאוד ומפחיתה משמעותית את הפחת של המים כאמור, בגלל נזילות במערכת המים, אם בחלק

Remotely monitor with a smartphone, tablet or computer

הצנרת הציבורית ואם בצנרת הפרטית, האגודה החקלאית משלמת ל'מקורות' על מים שלא נצרכו.

יתרה מזו: מוני המים הישנים, האנלוגיים, אינם רגישים מספיק, ולפעמים צריכת מים או נזילה קבועה בקצב לא גבוה לא הפעילה את מונה המים הישן.

מד המים הדיגיטלי הרבה יותר רגיש, ולכן כאשר יש זרימה, אף אם בקצב נמוך, היא מפעילה את מד המים. כך מסייעת המערכת להפחתת פחת המים.

מדברים על לב העם, מעודדים ומדריכים: "לכו, אכלו משמנים ושתו ממתקים... כי קדוש היום... ואל תיעצבו! כי חדות ה' היא מעוזכם!"

בעומדנו במרחק של ימים בודדים מחגי תשרי, מסייעות לנו מלים אלו להבין את המסר של ראש השנה עצמו ואף את המסר הכולל של טרילוגיית חגי החודש. ראשית, נקודת המוצא היא: חדווה. חדות ה'. עבדו את ה' בשמחה. היום הקדוש מחייב חדווה ושמחה, ואילו עצבות, ובכי של עצבות (אמנם ידוע נדע שיש גם בכי של חדווה), פוגמים בקדושתו.

ידוע שמשולש חגי תשרי מסתיים בשמחה. בחג הסוכות נצטוונו מפורשות: "ושמחתם לפני ה' אלוהיכם". מושג השמחה נקשר בקשר בל יינתק לחג הסוכות: "זמן שמחתנו", "שמחת בית השואבה" שהיא אם כל השמחות, שמחת תורה המתווספת לשמיני עצרת. אך פחות מוכר ואולי טעון בירור הוא הקשר בין השמחה לבין הצלע הראשונה במשולש. השופר, התפילה, האווירה שמסביב, כל אלו מעוררים תחושות שלכאורה מרחיקות שחק ושמחה. שמא מחמיצים אנו את ההשפעה הרגשית הראויה ליום זה?

ימי אלול ותשרי, בהיותם תקופת התפר שבין שנה לשנה, הריהם ימים של חשבון נפש, היטהרות והתכוננות לבאות. חגי תשרי מובילים אותנו במסלול של סדרה חינוכית בהקשר זה.

כפי שנאמר בתחילה, המטרה המרכזית היא עבודת ה' מתוך חדווה. וחדווה – לא הולכת עם פחד. חדווה לא מסתדרת עם רגשי אשמה. חדווה לא מתעוררת עם טהרנות. להיפך – חדווה באה עם קלילות. חדווה ושמחה באות עם תחושת שחרור, ולא יזיק גם קורטוב של שחוק, נועם וקלות. חדווה ושמחה כאלה הן הכרחיות כדי שעבודת ה' תהיה

מוני המים שהותקנו נושאים תו תקן מחמיר מבחינה הלכתית בכל הנוגע לפעולתם בשבתות וימים טובים. לכן אין כל חשש חלילה לחילול שבת או יו"ט עם פתיחת הברז. מונה המים אינו משדר בשבת למחשב המרכזי על צריכת המים. המידע על צריכת המים נאגר, ובתחילת השבוע הוא משודר.

המערכת פועלת על WIFI ומאפשרת שימושים נוספים מערכת המונים הדיגיטליים פועלת על WIFI, וכך משדרים המונים למחשב המרכזי את התשדורות על צריכת המים של כל צרכן.

מערכת ה-WIFI של המונים הדיגיטליים, אם תותאם כראוי, תוכל לשמש את החברים במושב במקומות שייקבעו כתשתית לגלישה באינטרנט, בגנים ציבוריים למשל ובמקומות אחרים שעליהם יוחלט.

על מערכת WIFI זו ניתן גם להתקין את מצלמות האבטחה ביישוב, וכך לאפשר זרימת מידע מהיר ללא צורך בכבלים ובהוצאות מיותרות נוספות.

בתשובה לטענות:

הפירוט הנ"ל מסביר את העובדה שחשבונות המים היו גבוהים יחסית, כי מוני המים רגישים יותר.

היה עיכוב במשלוח הדוחות הראשונים, בין השאר כי הוועד התחלף והיה צורך לבצע התאמות, לפי דרישת 'מקורות', כדי שהחשבון יתחלק לתעריף נמוך וגבוה, ויהיה בהתייחס למספר הנפשות בכל בית אב.

הוועד החקלאי קבע תעריף נמוך וגבוה, לפי הנ"ל בסעיף הקודם. להערכתי התעריף יותאם – מעלה או מטה (כפי שמקווים, וכנראה יותר נכון) – לאחר תקופת ההרצה של המערכת.

הן ושכל טוב

משמנים וממתקים ליום הקדוש...

משה פרי

נו, ברור שלא באנו לעסוק בעצות לדיאטה בריאה (או שלא... ☺), אלא שאנו נזכרים בדברים המאלפים בספר נחמיה: כשהעם השב לציון שמע את קריאת התורה בראש השנה, חלשה דעתם אל מול הפערים המתגלים בין אורחות חייהם לבין הכתובים – "כי בוכים כל העם כשמעם את דברי התורה". עזרא הסופר והלוויים "המבינים את העם"

זורמת, יצירתית ומעמיקה. אך יחד עם זאת, מטבע הדברים, דווקא עם החדווה והשמחה, על תחושת הזרימה והשחרור שבהן – דווקא בהן יש גם סיכון! כשאדם מתנהג באופן כבד ועצור, כשנפשו חסומה ועצורה, מוטלים כבלים על יצירתיותו-ייצירותו, וכל אלו מאיטים מאד את "תנועתו" בעבודת ה', אך מצד שני הוא זהיר יותר! הוא מפסיד אמנם מדרגות רוחניות שאי אפשר להשיג ללא שמחה, אך מרובים סיכוייו להישאר טהור. אז מה עדיף?

הרב קוק כתב בעניין זה דברים נפלאים:

"שלמותם של החיים היא דווקא עם המשך התגלותם על פי טבעם העצמי. וכיון שהטבע מצד עצמו אינו בעל הסתכלות והבחנה, הרי החטא מוכרח הוא מצד זה. ואין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וביטול עצם טבעיותם של החיים, כדי שיהיה האדם בלתי חוטא, זהו עצמו החטא היותר גדול, וכיפר עליו מאשר חטא על הנפש".

[אורות התשובה, פרק ה, סעיף ו (מופיע בחלק מן המהדורות)]

חגי תשרי מוליכים אותנו בדרך הזו. המטרה היא לצאת בתום התהליך במצב של שמחה, בחזרה אל הטבעיות של החיים. גלומה בזה גם ההכרה, ש"החטא מוכרח הוא מצד זה" (!).

המדרש, בגרסתו בילקוט שמעוני (תרנא), דורש את הפסוק "ולקחתם לכם ביום הראשון" – מדוע "ראשון" (הרי סוכות חל בט"ו)? אלא: "ראשון לחשבון עוונות". מדהים. מילא אם נאמר שכעת מתחילים ימים של שמחה ואיתם סיכון של מעידות ונפילות; אך להגדיר את מהות ראשוניותו של החג בכך שהוא "ראשון לחשבון עוונות"? כאילו לומר: המאפיין העיקרי של החג הוא "דף חדש" במובן של חשבון חטאים? אמנם כן! לא שיש כאן ח"ו אידיאליזציה של החטא, אך מהות החג היא שמחה וחזרה אל טבעיותם של החיים, וזאת גם במחיר הידוע מראש. זוהי יציאה לדרך שיש בה עליות וירידות.

באמצע התהליך עלינו לעבור חוויה חד-פעמית וקצרה (!) של עצירת הטבעיות של החיים. זהו תפקידו של יום הכיפורים. זהו יום של חשבון נפש, יום של היטהרות, יום שמתמקד במניעה מוחלטת של טבעיות החיים, יום שבו בני אנוש מנסים להידמות למלאכים. נכון, כתוב "ואנשי קודש תהיו לי", וכדבריו המפורסמים של הרבי מקוצק, אומר הקב"ה: מלאכים יש לי די בשמיים, מכס אני מצפה להיות אנשי קודש... זה נכון עקרונית ותמידית, אך פעם אחת בשנה אנו זקוקים להתנסות אחרת, כמו טיפול שנתי רפואי שמיד לאחריו צריך לחזור אל החיים. הדגש הוא – יום אחד קצר. אל לנו להתנהל בהתנהלות יום-כיפורית בחיים השוטפים! שאם לא כן, נסתבך

ונתחייב בכפרה אחרת – "וכיפר עליו מאשר חטא על הנפש"... ולכן, חוויית יום הכיפורים זקוקה ל"עטיפה" מלפניה ומאחריה בחוויות של שמחה.

ראש השנה הוא יום שמחה, שנועד לרומם אותנו לקראת כל התהליך הרוחני הזה. הלוויים "המבינים את העם" מסבירים לו, לעם, שכעת כדאי להסיח את הדעת מן הפערים המכאיבים שזה עתה נחשף אליהם בקריאה בתורה! הנגיעה בנקודות הכואבות הכרחית, והיא תבוא ביום הכיפורים, אך כעת יש להתרומם, לעסוק בשמחה ולהתבשם מעניינים ברומם של עולם – מלכיות, זכרונות, שופרות, המלכת הקב"ה על כל העולם כולו!

לפעמים עולה השאלה: איך? אדם מסיים שנה שלמה שעברה עליו בהצטברות של תקלות ומעידות, שהרי "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", והוא מרגיש אולי שקוע בתוך הבוץ. האין זה פאתטי לעסוק כעת – לא פחות – במלכות הקב"ה ביקום?

אסיים בתשובה ששמעתי ממו"ר הרב חיים יעקב גולדוויכט ז"ל, ראש ישיבת כרם ביבנה:

מטוס חולף במרומים. למטה, נמוך על הקרקע, עומד אדם ומסתקרן. הוא מנסה להביט במטוס ומפנה את מבטו אל הגבהים. קצת קשה לראות, המטוס הרי גבוה ורחוק. אינסטינקטיבית ובאורח מוזר, גוו נמתח ונראה כאילו עקביו מתרוממים, הוא נעמד על קצות אצבעותיו כדי "לראות יותר טוב"... האמנם? האם מידת הטפח – שבה לכל היותר הצליח לקצר את המרחק אל המטוס – תשפיע? לא. אין לתנועת כפות רגליו משמעות, יחסית לגובה העצום שבו מנווט המטוס. אך ללא ספק, הוא, האדם, התרומם משמעותית מן הנקודה שבה הוא היה שרוי. שנה טובה, של רוממות ושמחה!

דור דעה

" פתיחת שנת הלימודים "

בית ספר מלפני חמשים שנה – הרפתקה מדהימה

מלכה כהן

"הזמן סוגר עלינו

מעגל של שינויים

אז מה עבר עליך,

ומה מביא אותך לפה..." (פנים אל מול פנים - י. גלעד)

שנת הלימודים החלה בשמחה ובששון. כיתות בהירות, לוח חכם, אמצעים טכנולוגיים.

פינות למידה ופינות משחק וחוויה לימודית 'אחרת'. מורה מחייכת שעברה מיליון השתלמויות בהתייחסות אל הפרט ובזכויותיו המרובות, שהן יותר ארוכות ממגילת העצמאות.

אספר לכם על מפגש מרתק שהתקיים לאחר חמשים שנה. כן, חמשים שנה של מחזור ל"א בו למדתי בבית הספר הממלכתי דתי בכפר חסידים. זה היה בית הספר היחיד בכפר, והוא איגד בתוכו את הילדים הדתיים והחילוניים של הכפר. אל בית הספר הזה הגענו גם אנחנו, הילדים מ"כפר הנוער הדתי" הסמוך, החל מכיתה ב' ועד כיתה ח'. הליכה של מחצית השעה הפרידה בין הבית לבין בית הספר. הליכה בחום הקיץ ובגשם של החורף, עטופים בשכמויות, מעילי גשם ומגפי גומי, צועדים ומודדים את העומק של המים בתעלות הניקוז. בית הספר שכן בצריפי עץ שרצפתם חורקת. על הקיר היה לוח שחור, ועליו כתבו בגיר לבן. היה פעמון נחושת גדול, שבישר על סיום השיעור ועל ההפסקה.

תלמיד שהתנהג יפה ולמד היטב, קיבל את הזכות לאחוז בפעמון הכבד ולנער ולנער, עד שאמיתי, המורה התורן, היה צועק: "מ ס פ י ק !!! "

המורים היו לתפארת העם והמדינה... נראה שהיום לא היו מתקבלים לעבודת קודש זו. הם לא חששו למשוך באוזן המחוברת לתלמיד שובב, להטיל עונשים על תלמיד שלא הכין את שיעוריו, או להכות על היד במקל מעוגל, מעין שרביט מנצחים, המצוי בידי המנהל.

הוא היה צועק בשיעורי התנ"ך את נבואת הנחמה של ישעיהו הנביא, בקול צרוד מעישון סיגריות: "נחמו נחמו עמי...", ומכה במקלו על הדפים והשולחן: "אנחנו הלכנו

לאורך הירמוד עד מנחמיה, ואתם דור של מפונקים!!! מה ייצא מכם???"

ושוב קול הזבנג על השולחן. ואם במקרה איחר מי מהתלמידים לתפילה, גם זבנג על כף היד. ושוב בקול רועם: מחזור ל"א - פירושו מחזור "לא" באל"ף רבתי!

המורה דרשה מתלמידה שנכשלה בבחינה, שאביה יחתום ליד הציון המביש, כי ידעה שתגובתו תהיה סדרת מכות לבתו. כמובן שסירבה לקבל את חתימת האם.

שאלה: האם אתם הייתם שורדים אווירה כזאת בלמידה? אבל בכל זאת התוצאה הינה מדהימה: אנשים שמביאים כבוד ותהילה, במדע ובצבא, וכמובן... בהוראה, אך כזו שמתייחסת לתלמידים, ומתקנת את העוול.

ובכן, מה בכל זאת משך אותנו למפגש? הצימאון לקשר החזק מן העבר.

היתה זו תקופה של הורים פליטי שואה, שקמו עם המדינה ובנו אותה.

היתה זו תקופת המעברות, והעלייה מקוצ'ין שבהודו, אשר הביאה אלינו לכיתה את העולות החדשות. היה שם מגוון של אנשים. מצאצאי ותיקי החלוצים החסידיים, אשר יסדו את הכפר עם האדמו"ר החלוץ; היתה הרבנית מישקובסקי – גיסתה של המשוררת זלדה, אשר הטמיעה בנו אורח חיים על פי התורה וחז"ל.

עוגת אגוזים ושוקולד

ענת שטאובר

בצק:

200 גרם אגוזי מלך טחונים דק
200 גרם סוכר { 1 כוס }
200 גרם קמח תופח { כוס וחצי }
1 מרגרינה
1 ביצה
ללוש הכל לבצק אחיד.

שוקולד:

200 גרם שוקולד מריר
1 כפית נס קפה
1 מרגרינה

את כל מרכיבי השוקולד להכניס לסיר קטן, ואת הסיר הקטן להכניס לסיר גדול יותר עם מים ולהעמיד על הגז כך שהשוקולד יימס רק ע"י האדים {פעולה זו נקראת בשפה המקצועית "בו מארי"}. כשהשוקולד מתקרר להוסיף 4 חלמונים ולערבב היטב.

את 4 החלבונים להקציף עם 3/4 כוס סוכר. מערבבים את השוקולד עם החלבונים בעדינות. את הבצק שהכנו בתחילה משטחים בתבנית עם נייר אפייה ואופים בחום 200 מעלות עד שהוא נאפה כדי 3/4 מזמנו. שופכים את השוקולד והחלבונים מעל הבצק וממשיכים את האפייה עד שהקצף מקבל גוון חום בהיר. בודקים עם קיסם אם אכן נאפה מספיק.
שתהיה לנו שנה טובה ומתוקה.

הכל החל באירוע מכונן מאין כמותו – יום ההולדת ה-90 לכפר חסידים. שם נפגשנו, בני הכיתה מבית הספר היסודי, במבט תמה, ועיניים בורקות, והחלטנו שלא די לנו בזאת. אנו רוצים מפגש אינטימי, שלנו בלבד.

וכמו ב"שיר השכונה":

"חבריה חבריה, רגע רגע,
כך עמדו הם במגרש
והחליטו שם ברגע
לארגן לנו מפגש.
לא עזרו המחאות,
בוא נתפוש אותם בכח
ונשלח התזכורות.

לך ותקרא ותביא את החבריה לכאן
נו שיבואו... "

ואכן הם באו. מהצפון והדרום, מתל אביב ומחיפה, לשמוע ולהשמיע. על היצירות של אותם הימים. הקלאס, חמש האבנים, המחבואים והבלורות,
והכי חשוב - קפיצות מעל תעלות ההגנה, וריצה מסביב לבריכת המים הענקית.

"ורח ילדות

ריח דבק ואורן" (לאה גולדברג)

שיעור מולדת, שלא היה "על הקיר תמונה, והאיכר חורש בה את האדמה...". זה היה נוף ילדותנו מעבר לחלון הכיתה. שדות המושב שעובדו אל מול "ההר הירוק כל ימות השנה" (יורם טהר לב), נחל קישון המתפתל אל הים, שהיה גם המקום שקלט את ה"תשליך" של כוואולם.

גם במושבו, בית גמליאל, ישנם נציגים מן "הכפר". נאחל לעצמנו שנוזכה לבתי ספר מאירים ונעימים, מובילי ערכים, שיקנו עניין והנאה לילדים ולנכדים שלנו, וגם שאנו נמשיך את הרעות ואת החוויות המשותפות במקום שבו עוצבה אישיותנו.

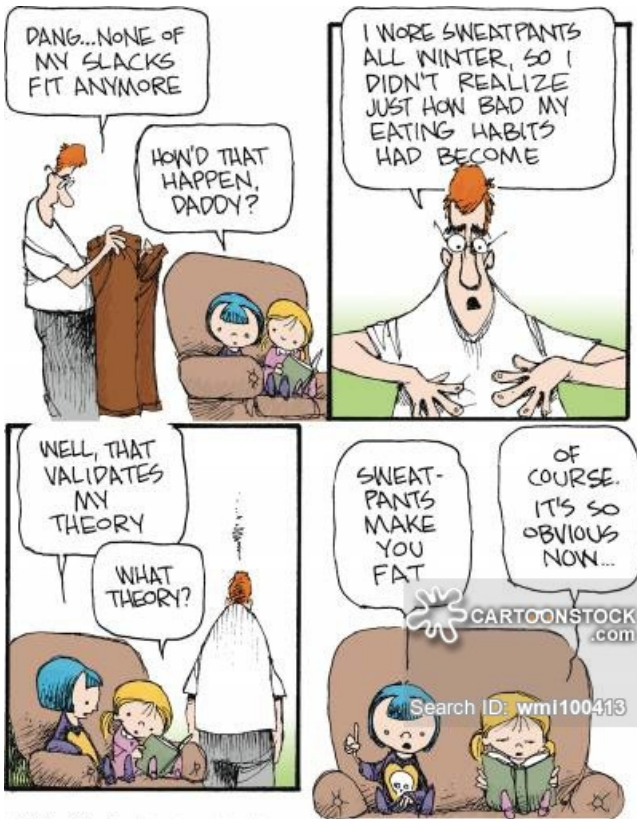
דברי צחות

צקי שלו

משה וחיים יושבים בכניסה לבית דין של מעלה. משה נראה מדוכא. שואל חיים, "מדוע אתה מבואס, משה?" "הגעתי לתובנה מדכאת," אומר משה. "בעשרים שנותי הראשונות הורי שאלו כל הזמן לאן אני הולך, בחמישים השנים הבאות אשתי שאלה כל הזמן לאן אני הולך, ועכשיו, בלוויה, שמעתי את המלווים שואלים את אותה שאלה..."

מדוע בפסח יש ארבע קושיות, בחנוכה "מאי חנוכה?", בפורים "מי הוא זה ואיזה הוא", ובשמחת תורה שאלות לרוב (למי ולמי) - ולעומת זאת, בימים נוראים אין שאלות? כי יהודי סובל זה טבעי, אבל יהודי שמח דורש הסברים.

בחור צעיר יושב אצל הפסיכולוג שלו ומספר לו על חלום מטריד שחלם. "אימי המנוחה הופיעה בחלומי ופניה דמו להפליא לפניך. התעוררתי כולי נרעש, אכלתי קרואסון שוקולד עם כוס קולה ומיהרתי לכאן." הפסיכולוג שתק דקה ארוכה ובסוף אמר, "קולה וקרואסון זה ארוחת בוקר?!"

© Wiley Ink, inc./Distributed by Universal Uclick via Cartoonstock